

контроль над діяльністю міліції, що, у свою чергу, забезпечувало жорстку централізацію керівництва нею.

Остаточне підпорядкування ОДПУ органів міліції відбулося вже 27 грудня 1932 р. з прийняттям ЦВК і РНК СРСР постанови «Про створення Головного управління робітничо-селянської міліції при Об'єднаному Державному Політичному управлінні СРСР», якою вперше утворювався загальносоюзний центральний орган галузевого управління, на який покладалося загальне керівництво міліцією всієї країни – Головне управління робітничо-селянської міліції (ГУРСМ). Одночасно ЦВК та РНК СРСР затвердили «Положення про Головне управління робітничо-селянської міліції при ОДПУ СРСР», де регламентувалися права та основні обов'язки міліцейського главку [2, с. 200].

У цілому організаційне об'єднання міліції з органами ОДПУ зіграло негативну роль, оскільки, у зв'язку з підпорядкуванням міліції ОДПУ, поступово змінювався напрямок оперативної роботи апаратів карного розшуку та інших підрозділів наділених функціями провадження оперативної роботи. Все більше практикувалося спрямування апаратів карного розшуку і міліції на широке та активне підключення до політичного розшуку, використання підрозділів міліції у проведенні колективізації 30-х років та перетворенні їх на слухняний інструмент сталінського терору в Україні.

Література

1. Лубянка: Органы ВЧК-ОГПУ-НКВД-НКГБ-МВД-МГБ-КГБ. 1917 – 1991. *Справочник. Под. ред. акад. А. Яковлева*. М.: МФД, 2003. – 768 с.
2. Мулукаев Р., Малыгин А. История отечественных органов внутренних дел. М.: NOTA BENE Медиа Трейд Компания, 2005. – 336 с.
3. Михайленко П., Кондратьев Я. Історія міліції України у документах і матеріалах: У 3-х т. К.: Генеза, 1997. – Т.2: 1926 – 1945. – 1999. – 412 с.
4. Окіпнюк В. Державне політичне управління УСРР (1922 – 1934): історико-юридичний аналіз: *Монографія*. К.: НА СБУ, 2002. – 290с.

Єлизавета Андріївна Денисова – курсант I курсу Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Геннадій Геннадійович Дедурін – доцент кафедри теорії та історії держави і права Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент

ПРИЙНЯТТЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ ВСІХ ФОРМ РАСОВОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ КОНТЕКСТ

Після Другої світової війни починають викристалізовуватися фундаментальні правові положення щодо міжнародних гуманітарних

стандартів. У 1948 році з'явилася Загальна декларація прав людини, положення якої з часом набувають справді всесвітнього, універсального характеру. У цьому документі йшлося про рівність усіх людей, незалежно від їх релігійної, національної чи расової приналежності. Втім, і у II половині XX ст. проблема расової дискримінації залишалася однією з найболючіших, навіть для таких демократичних країн, як США. Тому, не дивно, що саме Сполучені Штати на початку 1960-х рр. стають місцем, де боротьба за рівноправність рас набуває широкого розголосу. На нашу думку, саме ситуація у США стала каталізатором активізації процесів у міжнародному правовому полі, які врешті решт привели до проголошення Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. З того часу минуло вже понад півстоліття, проте і сьогодні цей документ залишається визначальним у контексті правової протидії будь-яким формам дискримінації на расовому ґрунті. Через це, аналіз основних положень зазначеного документу не втрачає актуальності і наприкінці 2-го десятиліття XXI ст.

21 грудня 1965 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла Міжнародну конвенцію про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, адже дискримінація за расовими ознаками була визнана найпоширенішим джерелом політичних та громадянських конфліктів [2]. Відповідно до прийнятої Конвенції було вперше засновано орган, який займався спостереженням за дотриманням всіх затверджених положень – Комітет у справах ліквідації расової дискримінації.

Конвенція складається з преамбули та 25 статей. Вже у ст. 1 зустрічаємо визначення поняття «расова дискримінація»: «Расова дискримінація означає будь-яке розрізнення, виключення, обмеження чи перевагу, засновані на ознаках раси, кольору шкіри, родового, національного чи етнічного походження, метою або наслідком яких є знищення або применшення визнання, використання чи здійснення на рівних засадах прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній чи будь-яких інших галузях суспільного життя». Припинення расової дискримінації, на думку укладачів Конвенції, можливе лише за умови неухильного дотримання її положень усіма без виключення державами підписантами. З цього приводу, у ст. 2, 4, 5 було чітко зазначено: «кожна держава-учасниця зобов'язується не чинити щодо окремих осіб, груп або установ будь-яких актів чи дій, пов'язаних з расовою дискримінацією, і, також, гарантувати, що усі державні органи і державні установи, як національні, так і місцеві, діятимуть відповідно до цього зобов'язання». Не менш важливим є те, що ст. 2 цієї Конвенції, зобов'язувала держави-учасниці заборонити і ліквідувати расову дискримінацію в усіх її формах і забезпечити рівноправність кожної людини перед законом, без розрізнення раси, кольору шкіри, національного або етнічного походження».

Серед інших положень Конвенції, до яких найчастіше апелюють у міжнародно-правовій практиці, слід зазначити наступні:

а) вважати злочином, що карається законом, будь-яке поширення ідей, заснованих на пропаганді расової переваги або ненависті, всяке підбурювання до проявів расової дискримінації, а також усі акти насильства або підбурювання до таких актів, спрямованих проти будь-якої раси чи групи осіб іншого кольору шкіри або етнічного походження, а також надання будь-якої допомоги з метою проведення расистської діяльності, зокрема і її фінансування;

б) вважати протизаконними і заборонити організації, а також організовану і будь-яку іншу пропагандистську діяльність, які провокують расову дискримінацію та підбурюють до неї та визнати участь у таких організаціях чи в такій діяльності злочином, що карається законом;

с) не дозволяти національним чи місцевим органам державної влади або державним установам підтримувати расову дискримінацію чи підбурювати до неї [2]. Конвенція була перекладена багатьма мовами. Її оригінал зберігається у секретаря ООН. Вона набула чинності 4 січня 1969 року [1].

Отже, Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації має велике значення для сучасного суспільства і Україна не є винятком. Виконання усіх умов Конвенції, і на цьому автор наголошувала вище, є обов'язковим для усіх підписантів. Проте не можна не відзначити, що в українському національному законодавстві, на відміну від міжнародних нормативно-правових актів, відсутнє чітке визначення расової дискримінації. Як правило, вона розглядається у контексті інших форм дискримінації [3], що створює небезпечні прецеденти ситуацій, коли винні у розпалюванні расової ненависті, взагалі можуть уникнути покарання. З огляду на це, одним із першочергових завдань вітчизняних законодавців має стати негайна імплементація основних положень Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації до національного законодавства, що дозволить Україні уникати порушень міжнародних гуманітарних стандартів.

Література

1. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965. *Юридична енциклопедія* : [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. Бажана, 2001. Т. 3 : К – М. 792 с.
2. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації: від 21.12.1965. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105

3. Кресіна І. Запобігання дискримінації в Україні в контексті європейської інтеграції: монографія. К.: Інститут держави і права ім. В. Корецького НАН України, 2015. – 384 с.

Дарина Григорівна Заврічко – курсант I курсу Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Геннадій Геннадійович Дедурін – доцент кафедри теорії та історії держави і права Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент

ОРГАНІЗАЦІЯ ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РР.: ЗЛОЧИННІ ЗАКОНИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ

Вже протягом багатьох років, кожного листопада Україна та інші країни світу згадують жертв Голодомору 1932-1933 рр., що став однією з найтрагічніших сторінок у історії нашого народу. У минулому році минуло 85 років з дня трагічних подій, які залишили невиліковні рани у серцях українців. Давно вже не є таємницею, що Голодомор мав штучний характер. До нього призвели планомірні дії тодішньої влади, яка несе повну відповідальність за організацію цього злочину. Це доводить аналіз низки нормативно-правових актів, які були ухвалені радянським та республіканським керівництвом більшовицької партії протягом 1932-1933 рр.

Основним механізмом здійснення цього злочину проти українського селянства стало встановлення надмірних розмірів хлібозаготівель, які передбачали планове вилучення зерна у селян на користь держави [1]. Примусові суцільні хлібозаготівлі радянський уряд почав використовувати ще з 1927-1928 рр. За своєю суттю хлібозаготівлі не лише давали можливість поповнити запас хліба для продажу за кордон, але були зручним і вигідним для держави способом розправи з непокірним українським селянством.

Доказом спланованості Голодомору можна вважати складання переліку українських сіл, які «не виконували плану хлібозаготівель» – унаслідок чого селяни зазнали жорстоких репресій. 7 серпня 1932 р. з ініціативи генерального секретаря ЦК ВКП(б) Йосифа Сталіна була прийнята спільна постанова ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів та кооперації і зміцнення громадської (соціалістичної) власності», відома в народі під назвою «Закон про п'ять колосків» [2].

Ця постанова визначала власність колгоспів (худобу, реманент, а головне – врожай) «священною і недоторканою», а людей, які намагалися привласнити хоч найменшу частинку, – «ворогами народу». Покарання –